

ביבליוגרפיה

כתבי שמואל אביצור

ברשימה זו הובאו פרסומי שמואל אביצור שראו אור משנת 1939 ואילך. לא נזכרו מאמריו ברוסית מן השנים 1922–1926 שהודפסו במחתרת, בבטאוני התנועה (נוער צ.ס. והשומר הצעיר) ובעלונים ההומוריסטיים שלפּר (1923–1925). לא נכללו בה גם רשימות אינפורמטיביות וכרונולוגיות.

חתימת המחבר באה בחיבוריו בשמו המלא או בשמו הקודם (ש' הנדלר), בקיצור (ש' א-ר), בראשי-תיבות (ש.א.; ש.ה.) וכן ר.ע. סימן. אם לא נרשם שם המחבר, צוינה עובדה זו בסוגריים מרובעים בסוף הפריט הביבליוגרפי.

כדי להבדיל בין ספרים ובין חוברות וספרונים, הוסף כוכב (*) ליד מספרם הסידורי של האחרונים. מאמרים שראו אור בעיתונות היומית, השבועית והדו-שבועית צויין מספר הגיליון ותאריכו. מספרי העמדים הובאו בעיתונים שיש בהם למעלה משמונה עמדים.

בסוגריים מרובעים נוספו מלים שלא היו בגופי השערים או בכותרות של החיבורים.

רשימת קיצורים

הוצאת בית נכות 'אדם ועמלו' של מכון אבשלום (מ-1974 במחיאן הארץ).	אדם ועמלו
דפים לפעילי תרבות של המרכז לתרבות ולחינוך בהסתדרות.	דפים
הוועד הפועל של הסתדרות העובדים הכללית.	הועה"פ
צה"ל, יומן חטיבה 4.	טורים
פרקים בגיאוגרפיה ישובית—קובץ מחקרים בהוצאת המחלקות לגיאוגרפיה של אוניברסיטאות תל-אביב ובר-אילן.	יהדה ושומרן
לשכות העבודה במספרים דו"ח שנתי של מרכז לשכות העבודה לפועלים, תל-אביב [בלי חתימה].	לשכות העבודה במספרים
מכון לידיעת הארץ על-שם חיים אבשלום ליד המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות והחוג לגיאוגרפיה (מ-1971) של אוניברסיטת תל-אביב.	מכון אבשלום

מועצת פועלי תל-אביב-יפו (ההסתדרות הכללית).	מפת"א
לקט של החוג לידיעת הארץ בתל-אביב (1953-1943).	סביבתנו
שנתון של מכון י" בן-צבי.	ספונות
בטאון של המרכז לתרבות של ההסתדרות; לאחר מכן—בטאון של המרכז לתרבות ולהסברה.	עלים
שנתון מוזיאון הארץ.	שמה"א

Muesum Haaretz Bulletin

MHB

1942	1939
12 'אטלס היסטורי של עם ישראל, מחזור ראשון—ישראל בארצו; ספר ראשון—ד"ר ב' מיזלר, תקופת התנ"ך, מערכות, יב, עמ' 74-75.	*1 סיכומי לשכת הרישום, מפת"א, מחלקת העבודה, 13 עמ' [בלי חתימה].
13 'יסודות הטופוגרפיה מאת הלל בירגר, דבר, 5256, 7.10.1942.	2 'חוסר עבודה—לשכת הרישום, מספרים, שנתון מפת"א, עמ' 101-108 [בלי חתימה].
14 'ארץ ישראל—מפה לידיעת המולדת לנוער ולעם, ערוכה בידי ד' בנבנישתי וב"צ לוריא, דבר, 5283, 20.11.1942.	3 'שבעים שנה לתעלת סואץ, הגה, 43, 19.11.1939.
15 'גליל ים וגלילותיו, דבר, 5324 (מהדורת צהריים), 6.1.1943.	4 'על הנפט בארץ ישראל, הטבע והארץ, ו, חוברת ה, עמ' 296-301 [המשך להלן, מס' 8].
16 'בין הרים וים—הירקון הפתחול, סביבותיו, מקורותיו ויובליו, דבר, 5341, 26.1.1943.	1940
17 'הידעת את הארץ ליוסף ברסלבי' [על מהדורה שנייה של כרך א], דבר, 5610, 26.12.1943.	*5 שיטת החישוב היחסית בקביעת התור לעבודה, מפת"א, 52 עמ' [מתוך חוקת התור לעבודה וסדרי המעבר בהוצאת הועה"פ].
18 'החישוב היחסי בקביעת התור לעבודה, הסוכנות היהודית, חוקת לשכות העבודה הכלליות לפועלים בעיר ובכפר, עמ' 13-25.	6 'פרשת "הלשכה בלי מסים", דבר, 4584, 7.8.1940.
19 'חצי יובל להתקפת הבזק של אלנבי, דבר, 5539, 19.9.1943.	7 'ארץ ישראל במעגל הנפט, קובץ מחנות, עמ' 66-72.
20 'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: תשרי-אוקטובר, דבר, 5560, 17.10.1943.	8 'על הנפט בארץ ישראל, הטבע והארץ, ו, חוברת ו-ז, עמ' 390-395; חוברת ח, עמ' 468-475 [התחלה לעיל, מס' 4].
21 'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: חשוון-נובמבר, דבר, 5573, 2.11.1943.	1941
22 'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: כסלו-דצמבר, דבר, 5590, 2.12.1943 [המשך—להלן, מס' 25-31].	9 'אותות לנפט בספרותנו העתיקה, מערכות, ו, עמ' 46-51.
	*10 הנפט בארץ ישראל, 28 עמ' [קובץ מאמרים: לעיל, מס' 4, 7, 8, 9; בהוצאת המחבר]. מהדורה שנייה בהוצאת מכון אבשלום, 1971.
	11 'מדריך ארץ ישראל מאת ד"ר זאב וילנאי, מערכות, ט, חוברת א, עמ' 61-62.

42	'שיט לאורך הירקון', הגה, 1374, 3.11.1945.
1946	
43	'שטפונות הירקון', אלומות, א/ז, עמ' 219-220.
44	'סמינריון סביבתנו', סביבתנו, 9, 4 עמ'.
45	'הלל בירגר—טופוגרפיה שימושית', דבר, 6286, 22.3.1946.
1947	
46	'הכביש ואמצעי תחבורה—בהר ובעמק לש' פרבר', דבר, 6749, 26.9.1947.
47	'בית סביבתנו ללימוד ידיעת הארץ, הכרת הסביבה ולאוספי בית נכות אזורי בגלילות הירקון והשורק [מהותו ומגמותיו]', סביבתנו, 10, 4 עמ'.
48	'החוג בשנתו הששית והשביעית', סביבתנו, 11, 4 עמ'.
49	'החוג לידיעת הארץ', סקירות ומספרים מפעולות המועצה, תש"ה-תש"ז, מפת"א, עמ' 230-231.
50	'בית סביבתנו—החוג בשנתו הששית והשביעית', המחלקה לתרבות ולנוער, עלון, 1, מפת"א, עמ' 16-17.
51	'ארץ הנגב—הידעת את הארץ', גזית, ט, חוברת ח-ט, עמ' 65.
52	'150 שנות השממון האחרונות', רמת-גן תרפ"ב-תש"ז, ספר היובל, המועצה המקומית רמת-גן, עמ' 21-35.
1948	
53	'עם פתולי הירקון', הטבע והארץ, ז, חוברת ח-ט, עמ' 419-424 = בהוצאת סביבתנו, 7 עמ' = ספרון זעיר, 24 עמ'.
54	'שלשה ימי הכרת הסביבה וידיעת הארץ בגדר 43', טורים, 5.7.1948, עמ' 2-3.
55	'נצרת—להבנת המערכה', טורים, 18.7.1948, עמ' 3.
56*	'בקעת אונו', טורים, תוספת לגיליון 35, 12 עמ'.
57*	'שפלת לוד', טורים, תוספת לגיליון 43, 13 עמ'.
58*	'השפלה—לידיעת מרחב הפעילות הקרבית, חטיבה 5 / הסברה, תוספת לדרך קרבי, 24.10.1947, 27 עמ'.
59	'מגמות ואמצעים בחלוקת העבודה', חקרי עבודה, ב, חוברת 4-4, עמ' 221-228.

1944	
23	'החוג בשנתו הרביעית', סביבתנו, 1, 4 עמ'.
24	'תערוכת "סביבתנו" ותפקידיה', סביבתנו, 2, 4 עמ'.
25	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: טבת-ינואר', דבר, 5619, 6.1.1944.
26	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: חודש האביב (ניסן-אפריל)', דבר, 5698, 11.4.1944.
27	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: אייר-מאי', דבר, 5729, 18.5.1944.
28	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: סיוון-יוני', דבר, 5743, 6.6.1944.
29	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: תמוז-יולי', דבר, 5769, 5.7.1944.
30	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: אב-אוגוסט', דבר, 5798, 8.8.1944.
31	'טבע ארצנו—סקירות חודשיות: אלול-ספטמבר', דבר, 5838, 26.9.1944.
32	'ממרומי גבעה אחת', הגה, 1368, 27.10.1944; 1374, 3.11.1944.
33	'75 שנה לכביש יפו-ירושלים', הגה, 1386, 17.11.1944.
34	החישוב היחסי בקביעת התור לעבודות ומניות, מרכז לשכות העבודה, תל-אביב, 13 עמ'; במקביל: חוקת לשכות העבודה הכלליות מטעם משרד הפיקוח של מחלקת העבודה של הסוכנות היהודית, עמ' 13-25.
35	'עקבה, מפרץ אילת וערבתי ליוסף ברסלבי', מערכות, יח-יט, עמ' 142-143.
1945	
36	'הירקון בימי מלחמת 1914-1918', מערכות, כו-כז, עמ' 71-78.
37	'שרידי האדם הקדמון בצופית', סביבתנו, 3, 4 עמ'.
38	'נפת יפו', סביבתנו, 4, 6 עמ'.
39	'הישובים העבריים בנפת יפו', סביבתנו, 5, 4 עמ'.
40	'הישובים העבריים בנפת יפו', סביבתנו, 6, 4 עמ'.
41	'סדרה בשבילי המולדת לש' פרבר—הכביש ואמצעי תחבורה', במעלה, י, עמ' 17-18.

- 60 'המבואות המערביים של הרי יהודה', מערכות, מט, עמ' 44-41.
- 61 'חיפה—די שטאט פון דער צוקונפט', הועה"פ, אגרת לעולה, ב, עמ' 10-11.
- 62 [עם א' קרינקין], 'חוג לידיעת הארץ' סקירה על פעולות בשנת 1947, מפת"א, המחלקה לתרבות ולנוער, ד, עמ' 17-15.
- *63 'אמצעי עזר בידיעת הארץ, המרכז לתרבות, דפוס להדרכה, ה, עמ' 44.
- 1949
- 64 'ראש העין', העין, עלון פנימי של גדר עמ"ל [פתח-תקוה], 1.1.1949, עמ' 10.
- 65 'כפתח הרי יהודה—עמק אילון וסביבתו', דבר הפלוגה, 1 [פלוגה ג' של גדר עמ"ל, תל-אביב], עמ' 4.
- 66 'השפלה ומבואותיה', עלון קרבי, חטיבת מילואים בתמרן, 3, עמ' 3.
- 67 'תכניות ומעשים, המרכז לתרבות, מדור לידיעת הארץ, 14 עמ' [בלי חתימה].
- 68 'החוג בשנותיו השמינית והתשיעית', סביבתנו, 12, 4 עמ' [בלי חתימה].
- 69 'נמלי השפלה', עלון קרבי, חטיבת מילואים בתמרן, 4, עמ' 3.
- 1950
- 70 'החוג בשנתו העשירית', סביבתנו, 13, 4 עמ'.
- 71 'גיאוגרפיה היסטורית של ארץ ישראל; מפת ארץ ישראל למ' אבי-יונה', הטבע והארץ, ח, חוברת ב-ג, עמ' 119-121.
- 72 'להגנת נכסי הטבע [כנס ט"ו בשבט תש"י]', הטבע והארץ, ח, חוברת ב-ג, עמ' 115-116.
- 73 'עליה ברגל לירושלים—הצעה לחידוש המסורת', הטבע והארץ, ח, חוברת ד, עמ' 176-178.
- 74 'המדור לידיעת הארץ', עלים, א, עמ' 16-19.
- 75 'המדור לידיעת הארץ', עלים, ב, עמ' 23-25.
- 76 שיטת החישוב היחסי בקביעת התור לעבודה [מהדורה מתוקנת], מרכז לשכות העבודה, תל-אביב, 13 עמ' [בלי חתימה].
- 77 'לקראת תנועה לידיעת הארץ—קטעי הרהורים', אורות—קובץ לזכרו של יעקב זנדבנק, תל-אביב, עמ' 185-199.
- 78 'לשכת העבודה במספרים', מבוא לדו"ח לשנת 1949 [בלי חתימה].
- 79 'מעברות הירקון', הטבע והארץ, ח, חוברת ח-ט, עמ' 420-425 = מהדורת סביבתנו, 15, 6 עמ'.
- 1951
- 80 'הסמינריון השלישי לידיעת הארץ', עלים, ו, עמ' 24-26.
- 81 'בחים—מכונים לידיעת הארץ', עלים, ח (2), עמ' 9-12.
- 82 'עשור לחוג לידיעת הארץ בתל אביב', סביבתנו, 14, 8 עמ'.
- 83 'חלי הירקון', שרידי עבר, קובץ לידיעת הארץ וקדמוניותיה, מרכז לתרבות ולהסברה והמרכז לחינוך וארגון עובדים, תל-אביב, עמ' 102-120 [הופיע בו זמנית בהוצאת סביבתנו, 20 עמ'].
- 84 'מבוא', לשכת העבודה במספרים, ב, עמ' 3-11.
- 85 'נחל אילון (ואדי מוצררה)', הטבע והארץ, ט, חוברת ב, עמ' 105-111; חוברת ג, עמ' 156-163; חוברת ד, עמ' 225-231; חוברת ה, עמ' 281 [וראה להלן, מס' 88].
- 1952
- 86 מורה דרך לסיור סופרים בישובי עולים ובמפעלי החקלאות בגליל, משרד החקלאות, המדור להסברה, 7 עמ'.
- 87 'לזכרו הברוך של חיים אבשלום—דרכים להנחלת ידיעת הארץ בישובי עובדים', עלים, יא, עמ' 14-16.
- 88 'נחל אילון', הטבע והארץ, ט, חוברת ז-ח, עמ' 413-416 [ביבליוגרפיה לסדרת מאמרים; ראה ל' יל, מס' 85].
- *89 'נחל אילון (ואדי מוצררה)', סביבתנו, 14 עמ' [חומר מקובץ של מס' 85, 88]; ספרון במהדורת נופים, 116 עמ'.
- 90 'חיים אבשלום (פרידמן)', הטבע והארץ, ט, חוברת ז, עמ' 532-533.
- 91 'אל אילת וים סוף (י' ברסלבי, הידעת את הארץ, ד)', הטבע והארץ, ט, חוברת ז, עמ' 534-536.
- 92 'המדור לידיעת הארץ', בשנת השלושים [קובץ], סקירות וסיכומים תרפ"א-תשי"א, הוועד הפועל, עמ' 413-414.
- *93 'ידיעת הארץ—פרקי הדרכה, המרכז לתרבות, 132 עמ' [עמ' 83-132 ביבליוגרפיה נבחרת בעריכת ר' לוי].

111 'הרקע ההיסטורי של המחנות', בשנות חירום [קובץ על תקופת ה'קמפים', 1937-1947], הסתדרות פועלי הבניין, תל-אביב, עמ' 277-286.

112 'לטיפוח הכרת הסביבה ברשויות המקומיות', הרשות המקומית, ג, חוברת 2, עמ' 149-152.

112א 'פתח דבר', לשכת העבודה במספרים, ג, עמ' 4 ואילך.

1957

113 הירקון, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, עמ' 240 + עמדי איריים.

114 'נחום יופי בנעוריו', עלי עינת, 1615, 20.8.1957, עמ' 2-3.

115 'פתח דבר', לשכת העבודה במספרים, ז, עמ' 5-18.

116 'ספר ההתנחלות בגליל (התנחלות שבטי ישראל בגליל)', דפים, ב, עמ' 13.

117 'ספר החולה', דפים, ב, עמ' 13.

1958

118 'אמצעי נוסף להכרת הארץ—עם פתיחת בית נכות אדם ועמלו בבית אברהם לוינסון', דפים, ה, עמ' 13-15.

119 'חשיבותן של אכסניות הנוער לטוילים ממושכים', דפים, ה, עמ' 13-14.

120 'ספר למסייר בארץ' [על טופוגרפיה שימושית לה' בירגר], דפים, ה, עמ' 16.

121 'פרשיות מתולדות התרבות החומרית' [על כשבילי אמנות יהודית ל' פינקרפלד], דפים, ה, עמ' 16.

122 'מקורו—נחום יופי' [חוברת] ציון לזכרו ביום השנה למותו, עינת, עמ' 14-18.

123 אדם ועמלו—אוסף לימודי של כלי עבודה ומיתקנים לתולדות אמצעי היצור והטכניקה בארץ, מכון אבשלום, 8 עמ' [בלי חתימה; ללא ציון תאריך].

123א 'פתח דבר', לשכת העבודה במספרים, ח, עמ' 4 ואילך.

1959

124 'פגישה במגדל אפק', טבע וארץ, א, חוברת א-ב, עמ' 12-10.

125 'חצור א', טבע וארץ, א, חוברת א-ב, עמ' 55.

126 'שנתון הממשלה תשי"ט', טבע וארץ, א, חוברת א-ב, עמ' 56.

1953

94 'שלשה ספרים לד"ר זאב וילנאי', הטבע והארץ, י, חוברת ג, עמ' 341-343.

95 'שנתון הממשלה תשי"ג', הטבע והארץ, י, חוברת ג, עמ' 180-181.

96 'י' אהרוני—זאת ארצי', הטבע והארץ, י, חוברת ג, עמ' 181-182.

97 'ארץ ישראל—אנציקלופדיה טופוגרפית-היסטורית ל' פרס, כרך שלישי', הטבע והארץ, י, חוברת ג, עמ' 182.

98 'יצחק לדור—התיישבותנו בארץ', הטבע והארץ, י, חוברת ג, עמ' 182.

99 'השטפון של דצמבר 1951 באזור הירקון', הטבע והארץ, י, חוברת ד-ה, עמ' 260-264; חוברת ח, עמ' 444-451 = חוברת במהדורת סביבתנו, 16 עמ'.

100 'אברהם קרינקין', הטבע והארץ, י, חוברת ח, עמ' 460-461.

101 'אברהם קרינקין', שורות—ירחון לענייני פקידים, טז, חוברת 143, עמ' 15.

102 'מעיינות הירקון', פתח תקוה, עתון העיריה, ד, עמ' 3-14.

103 'פתח דבר', לשכת העבודה במספרים, ג, עמ' 4-22.

1954

104 'לפני יסוד המושבה', קטיף—ילקוט לדברי ספרות, עירית פתח-תקוה, עמ' 216-226.

105 'חישוב התור לעבודה זמנית', ניב לשכות העבודה, בטאון מרכז הלשכות, יט, עמ' 11-14.

106 'לוחות שימושיים לחשוב התור לעבודה', חוקת לשכות העבודה, חוקת התור לעבודה, תל-אביב, מרכז הלשכות, עמ' 21-56.

107* מעבר אפק, מדן עד אילת, בהוצאת מטכ"ל, אכ"א, 34 עמ'.

1955

108 'פתח דבר', לשכת העבודה במספרים, ה, עמ' 5-20.

109 'נחל אילון (מוצרה)—מקורותיו ומוצאיו', ידיעות עירית תל-אביב-יפו, כג, חוברת 1-2, עמ' 30-32.

1956

110 'תמרורים במדבר', דבר, 9441, 26.5.1956.

- 144 'ניבים זורחים' [על קובץ לזכרו של ש' זרחי], דבר, 10603, 15.4.1960.
- 145 'אנציקלופדיה—חידון', טבע וארץ, ב, חוברת ג, עמ' 140-139.
- 146 'אוצר יהודי ספרד', טבע וארץ, ב, חוברת ד, עמ' 188.
- 147 'יחזקאל וינברג', טבע וארץ, ב, חוברת ד, עמ' 190.
- 148 'שנתון הממשלה תש"ך', טבע וארץ, ב, חוברת ה, עמ' 237.
- 149 'חצור ב"', טבע וארץ, ב, חוברת ה, עמ' 237.
- 150 'ספארסן—חוקר טחנות מים', טבע וארץ, ב, חוברת ז, עמ' 308-306.
- 151 'בעקבות מלכים ומודדים במדבר יהודה [לי' אהרוני]', טבע וארץ, ב, חוברת ז, עמ' 326-325.
- 152 'לכסיקון גיאוגרפי בעברית', טבע וארץ, ב, חוברת ז, עמ' 326.
- 153 'הלכה למעשה בידיעת הארץ—למורה ולמדריך: יהודה זיו—השרון', טבע וארץ, ב, חוברת ח, עמ' 382.
- 154 'בין תבור לחרמון [לי' ברסלבי]', טבע וארץ, ב, חוברת ז, עמ' 470-469.
- 155 'טחנות גן השלשה', על המשמר, 5234, 21.9.1960, עמ' 24-23.
- 156 'קפריסין במבט חטוף' [מבחר תצלומים והסברים המלווים אותם מתערוכת 'אדם ועמלו'], טבע וארץ, ג, חוברת א, עמ' 10-9.
- 157 'גיאוגרפיה של ארצנו למ' ארני-א' אפרת', טבע וארץ, ג, חוברת ג, עמ' 150.
- 158 'מדריך כיס למצדה מאת מיכה לבנה', טבע וארץ, ג, חוברת ג, עמ' 150.
- 159 * מיתקני כוח המים בארץ ישראל, אדם ועמלו, 8 + יב + 40 עמ' [יחד עם מס' 161].
- 160 'On the History of the Exploration of water Power in Eretz-Israel', *Israel Exploration Journal*, X, pp. 37-45.
- 161 * *Water Power Installations in Eretz Israel*, Adam ve'Amalo, XX + 40 pp., ill.
- 1961
- 162 'צ'רלו סינגר', טבע וארץ, ג, חוברת ד, עמ' 192.
- 127 'ספר העשור של השרות המטריאולוגי', טבע וארץ, א, חוברת א-ב, עמ' 56.
- 128 'מחוג לתנועה (עשרים שנה ליסוד חוג לידיעת הארץ בתל אביב)', טבע וארץ, א, חוברת ג, עמ' 98-99.
- 129 'מתמול להיום לי' רות', טבע וארץ, א, חוברת ג, עמ' 102-101.
- 130 'הערים בארץ ישראל לפני מאה שנה', טבע וארץ, א, חוברת ג, עמ' 103.
- 131 'התערוכה בעכו—תערוכת פולקלור המיעוטים בישראל', טבע וארץ, א, חוברת ה, עמ' 169-174.
- 132 'שנתון סטטיסטי לישראל תשי"ח' [סיכומים סטטיסטיים לשנת העשור], טבע וארץ, א, חוברת ה, עמ' 193-194 [בלי חתימה].
- 133 'חיי יום יום בארץ בתקופת המקרא מאת א"ו היטון', טבע וארץ, א, חוברת ו, עמ' 241-243.
- 134 'מים הבאיקל לים המלח' [מאת מ"א נובומייסקי], טבע וארץ, א, חוברת ז-ח, עמ' 320.
- 135 'המיעוטים בישראל (מאת ז' וילנאי)', טבע וארץ, א, חוברת ז-ח, עמ' 319-320.
- 136 'מתולדות ניצול כוח המים בארץ ישראל', טבע וארץ, א, חוברת ט, עמ' 339-345; חוברת י, עמ' 398-400.
- 137 'ד"ר נתן שלם', טבע וארץ, ב, חוברת ב, עמ' 50-51.
- 138 'ד"ר י' קפלן—ארכיאולוגיה והיסטוריה של תל אביב', טבע וארץ, ב, חוברת ב, עמ' 91.
- 139 'פגישותינו הראשונות', ניבים זורחים—שלמה זרחי, דברים משלו ועליו [קובץ], חיפה, עמ' 32-40.
- 140 'טיול וסיור', אנציקלופדיה חינוכית, ב, עמ' 388-401.
- 141 *Man and His Works—Collection for the Study of the History of Technology in the Land of Israel*, Aveshalom Institute, 8pp.
- 1960
- 142 לתולדות ניצול כוח המים בארץ ישראל, אדם ועמלו, 166 עמ'.
- 143 'יהודי ספרד ועבודות הליכוד בצפת', אוצר יהודי ספרד, ג, ירושלים, עמ' 91-94.

181 א 'הנחלים בצת, כזיב וגעתון וטחנותיהם', מערבו של גליל, קובץ החוג האזורי לידיעת הארץ, המועצות האזוריות סולם צור וגעתון, עמ' 213-225.

1962

182 * מכון לידיעת הארץ על שם חיים אבשלום, מכון אבשלום, 16 עמ' [בלי חתימה].

183 'מיתקני כוח המים במערב הכנרת', טבע וארץ, ד, חוברת ו, עמ' 258-266.

184 'הכרך הרביעי לאוצר יהודי ספרד', טבע וארץ, ד, חוברת ח, עמ' 382.

185 'בר כוכבא נשיא ישראל מאת ש' אברמסקי', טבע וארץ, ד, חוברת ט, עמ' 433-434.

186 'יעקב ניצני', טבע וארץ, ה, חוברת א, עמ' 55.

187 'פרופ' יוסף ברור', טבע וארץ, ה, חוברת א, עמ' 55.

188 70' שנה למסילות ברזל בארץ ישראל', טבע וארץ, ה, חוברת ב, עמ' 83-87; חוברת ג, עמ' 142-148 [יצא כחוברת בהוצאת מכון אבשלום, 16 עמ'; ובהוצאת רכבת ישראל, חיפה, 20 עמ'].

189 'עם חיים לנסקי בבאקו', אמות—דרירחון לענין חברה וספרות, ב, עמ' 37-41.

190 'חופי ארץ ישראל ושכנותיה מאת ד"ר ז' וילנאי', טבע וארץ, ה, חוברת ב, עמ' 102.

191 'מפעלי עיץ ונופש בידיעת הארץ', דפים, כב, עמ' 15-16.

192 המחרשה הארץ ישראלית, תולדותיה והתפתחותה, מדריך לתערוכה זעירה, אדם ועמלו, 4 עמ'.

193 כלי עבודה מאבן דגמים מהמחצבה של מערת צדקיהו, מדריך לתערוכה זעירה, אדם ועמלו, 3 עמ'.

194 'צפת כמקום תעשיית אריגי צמר במאה ה"ו', ספונות, ו, עמ' מג-סט [= לקט צפת של המדור לידיעת הארץ בתנועה הקיבוצית, תל-אביב תשל"ב, עמ' 95-122; נכלל בפרקי צפת—להלן, מס' 289].

195 תערוכת שבעים שנה למסילות ברזל בארץ ישראל—מגמת התערוכה ותכנה; תאריכים בתולדות מסילות הברזל, אדם ועמלו, 4 עמ'.

1963

196 סקר מיתקני כוח המים בארץ ישראל, אדם ועמלו, 190 עמ'.

163 'על כדים וים לברוך ספרא', טבע וארץ, ג, חוברת ד, עמ' 194.

164 'טופוגרפיה שימושית להלל בירגר' [מהדורה חדשה], טבע וארץ, ג, חוברת ד, עמ' 195.

165 'חידושים בגורן', טבע וארץ, ג, חוברת ה, עמ' 237-239 [= תדפיס מיוחד של מכון אבשלום].

166 'מערבו של גליל—קובץ החוג האזורי לידיעת הארץ', טבע וארץ, ג, חוברת ה, עמ' 245.

167 'שמורות חרבות', טבע וארץ, ג, חוברת ו-ז, עמ' 286-291.

168 'גיאוגרפיה של ארץ ישראל—מ' הראל-ד' ניר', טבע וארץ, ג, חוברת ו-ז, עמ' 314.

169 'עברית שרשית (מ' סתוי, פרקי טבע ולשון)', טבע וארץ, ג, חוברת ח, עמ' 367.

170 'רמלה (הווה ועבר)', טבע וארץ, ג, חוברת ח, עמ' 368.

171 'מחצבות חרס', טבע וארץ, ג, חוברת ט, עמ' 400-407 [= חוברת בהוצאת אדם ועמלו].

172 'ארץ ישראל בתמונות ומפות עתיקות מאת ד"ר ז' וילנאי', טבע וארץ, ד, חוברת א, עמ' 37.

173 'מאז עד הנה—זכרונות המהנדס ב' קטינקא', טבע וארץ, ד, חוברת א, עמ' 38.

174 'מידרכיות בארץ', טבע וארץ, ד, חוברת ג, עמ' 126-132 [= תדפיס מיוחד במהדורת מכון אבשלום].

175 'סימטאות צפת מספרות—בסימטאות צפת מאת י' עשני', טבע וארץ, ד, חוברת ג, עמ' 143-144.

176 ארץ ישראל לפני היות המצלמה בארץ [לפני מאה שנה בציורים ספרים וכלים; מדריך מוצגי תערוכה בבית-נכות אדם ועמלו], 8 עמ' [בלי חתימה].

177 בעקבות בר כוכבא [מוצגי תערוכה בשם זה בבית-נכות אדם ועמלו], 4 עמ' [בלי חתימה].

178 מלאכת מחשבת מעץ [מדריך לתערוכה זמנית בבית-נכות אדם ועמלו], מעבודותיו של י' בילו, 4 עמ'.

179 * מכון לידיעת הארץ כבית חרבות אזורי, מכון אבשלום, 32 עמ'.

180 * 'אורחות תרבות וידיעת הארץ', סביבתנו, 54 עמ' [עם מס' 179].

181 החפירות בעין גב [רקע לתערוכה באדם ועמלו], 3 עמ' [בלי ציין תאריך; בלי חתימה].

- 197 'מטבעות טבריה מאת א' קינדר', טבע וארץ, ה, חוברת ד, עמ' 196.
- 198 'קיבוץ על שני גבולות', טבע וארץ, ה, חוברת ו, עמ' 294-293.
- 199 'אדם ועמלו', טבע וארץ, ה, חוברת ז, עמ' 339-337.
- 200 'שיקום הטחנה בכריכות עמל', טבע וארץ, ה, חוברת ח, עמ' 375-373.
- 201 'שבילים לשבילים: שבילים—חוברת הדרכה למטייל מסביב לאכסניות נוער ואזורן מאת ד' בנבנשתי', טבע וארץ, ה, חוברת ט, עמ' 390.
- 202 'אשקלון החדשה והעתיקה מאת ז' וילנאי', טבע וארץ, ה, חוברת יא-יב, עמ' 497.
- 203 כלי דלעת—תערוכת הקיץ של אדם ועמלו, אדם ועמלו, 4 עמ'.
- 204 'מקורות קיום של יהודי צפת מרעש תרצ"ז עד תקומת ישראל', ספונות, ז, עמ' שכג-שמת [נכלל בפרקי צפת—להלן, מס' 289].
- 205 'קטורן למזיאון הארץ, שמה"א, ה, עמ' 55-50.
- 206 אדם ועמלו—בית נכות לתולדות כלי העבודה והטכניקה בארץ; מדריך, אדם ועמלו, 24 עמ'.
- 207 ספרות בידיעת הארץ—קדם, רשימה א, מכון אבשלום, 8 עמ'.
- 'An Open Air Museum for the Museum City', *MHB*, 208 V, pp. 54-61
- 1964
- 209 'כלי דלעת', טבע וארץ, ו, חוברת א, עמ' 32-27 [= חוברת-תדפיס של מכון אבשלום, 6 עמ'].
- 210 'בוא עמי לצפת מאת י' עשני', טבע וארץ, ו, חוברת ד, עמ' 183.
- 211 'התנאים הטבעיים לעיצובה של המחרשה בארץ', טבע וארץ, ו, חוברת ו, עמ' 258-252.
- 212 'טחנות עין יבקע', טבע וארץ, ו, חוברת ז-ח, עמ' 327-323.
- 213 'בית הנכות של סְבִיבו', טבע וארץ, ו, חוברת ט, עמ' 376-374.
- 214 'עשור לקיום הקורס הגבוה לידיעת הארץ של מכון אבשלום', טבע וארץ, ו, חוברת י, עמ' 430-429.
- 215 'הדיג העברי הקדום מאת מ' נון', טבע וארץ, ו, חוברת י, עמ' 431-430.
- 216 'אוכלוסיית צפת בעלייתה ובירידתה', טבע וארץ, ז, חוברת ב, עמ' 88-93 [הדפסות נוספות: מכון אבשלום, 8 עמ'; קובץ לגיאוגרפיה עירונית—מקורות לימי עיון למורים בגיאוגרפיה, משרד החינוך והתרבות, תשכ"ז, עמ' 154-160; פרקי צפת (להלן, מס' 289)].
- 217 'להחייאת לימודה של ידיעת הארץ, אורים, כא, חוברת ו-ז, עמ' 291-286.
- 218 * כוח המים בתכנית פיתוח הארץ והמדינה, אדם ועמלו, 40 עמ' [נכלל במס' 239, להלן].
- 219 הכתב וכליו [תערוכה זמנית באדם ועמלו], אדם ועמלו, 4 עמ' [בלי חתימה].
- 220 'תכנית ראשונה לניצול מרוכז של מי הירקון, שמה"א, ו, עמ' 79-86.
- 221 'שרשי התעוש בארץ', קשת, ו, חוברת ד, עמ' 166-153 [מהדורת מכון אבשלום, 1966, 16 עמ'].
- 222 *Man and his Works*, Aveshalom Institute, 32 pp.
- 223 'The First Project for the Intensive Exploitation of the Yarkon Waters', *MHB*, VI, pp. 80-88
- 1965
- 224 המחרשה הארץ ישראלית—תולדותיה והתפתחותה, ספריית השדה, תל-אביב, 192 עמ'.
- 225 כלי האסיף בחקלאות המסורתית של ארץ ישראל, אדם ועמלו, 216 עמ'.
- 226 עבודות היער—החורש הארץ ישראלי, כליו ומוצריו [רקע לתערוכה ופירוט המוצגים], אדם ועמלו, 12 עמ'.
- 227 'המחרשה הארץ ישראלית', טבע וארץ, ז, חוברת ה, עמ' 205-197.
- 228 'ספר אילת (זאב וילנאי, אילת וסביבתה)', טבע וארץ, ז, חוברת ה, עמ' 230.
- 229 'מה חידשו אנשי הסקר הראשון בחקר הארץ', טבע וארץ, ז, חוברת ז-ח, עמ' 310-307.

- 245 'מדריך לנופש ומטייל בישראל', טבע וארץ, ח, חוברת ז-ח, עמ' 303.
- 246 נמל יפו בגיאותו ובשקיעתו [חומר רקע לתערוכה], אדם ועמלו, 8 עמ'.
- 247 נמל יפו בגיאותו ובשקיעתו, מדריך לתערוכה, אדם ועמלו, 4 עמ' [בלי חתימה].
- 248 אדם ועמלו—מדריך קצר לביתן ההסתדרות ביריד המזרח, 4 עמ'.
- 249 'הכינוס השנתי של החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה', טבע וארץ, ט, חוברת א, עמ' 44-45.
- 250 *Pottery Churns, Man and his Work*, 18pp.
- 250א 'טחנת קמח' (יחד עם נ' פסחוביץ), האנציקלופדיה העברית, יח, עמ' 567-569.
- 1967
- 251 'הסמבטיון שחרכ', שאלוניקי—עיר ואם בישראל, מכון לחקר יהדות שאלוניקי, ירושלים ותל-אביב, עמ' 317-319.
- 252 'ספר בעתה' [י' גינת, הבדווים], טבע וארץ, ט, חוברת ב, עמ' 111.
- 253 מתולדות החקלאות בארץ—מדריך לתערוכה של אדם ועמלו ביריד המזרח, אדם ועמלו, 4 עמ'.
- 254 *מאור לאורה—מאה שנה לשימוש בקרוסין בארץ, אדם ועמלו, 28 עמ'.
- 255 מדריך לתערוכה מאור לאורה, אדם ועמלו, 2 עמ'.
- 256 'מכון אבשלום בשנת 1966', דפים, לא, עמ' 43-44.
- 257 'לפני היות מנורת הנפט', טבע וארץ, ט, חוברת ד, עמ' 249-250.
- 258 'ירושלים במאת השנים האחרונות', טבע וארץ, ט, חוברת ה, עמ' 279-280.
- 259 'אחרים ששוב אפשר לראותם', טבע וארץ, ט, חוברת ה, עמ' 314-315.
- 260 'ארץ ישראל לפני מאה שנה—מהאירועים הבולטים בתרכ"ו-1866', טבע וארץ, ט, חוברת ו, עמ' 369-370.
- 261 'אדם ועמלו—תולדות כלי העבודה', במעלה, גיליון 18-19 (20.11.1967), עמ' 9-[+22].
- 230 'לחם מן הארץ—החקלאות בארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד מאת יהודה פליקס', מדע, ט, חוברת ה, עמ' 269-271.
- 231 'עשיית הפחם בארץ', טבע וארץ, ז, חוברת ט, עמ' 375-379 [= העץ והאדם—לקט מאמרים של בית ספר שדה כפר עציון, תשל"ה, עמ' 66-68].
- 232 'נוף האדם בגליל [לי' ברסלבי]', טבע וארץ, ז, חוברת ט, עמ' 389-390.
- 233 'עבודות היער', טבע וארץ, ז, חוברת י, עמ' 426-436 [+ 440].
- 234 'אטלס חדש של המרחב (אטלס המזרח התיכון של ד"ר י' ברור ד"ר י' קרמון)', טבע וארץ, ז, חוברת יא-יב, עמ' 492-493.
- 235 'תכנית ראשונה לנמל משוכלל ביפו, שמה"א, ז, עמ' 23-30.
- 236 קווים מנחים לסקר ישובי-אתנוגרפי, מכון אבשלום, 5 עמ' [בלי חתימה].
- 237 'Earliest Projects for Improved Harbour Facilities at Jaffa', *MHB*, VII, pp. 30-39
- 1966
- 238 כוח המים בארץ ובעולם, אדם ועמלו, 124 + 16 עמ' [כולל מס' 218, לעיל].
- 239 'כיצד הוחל חיכונן לנמל פנימי ביפו', טבע וארץ, ח, חוברת ד, עמ' 154-156.
- 240 'זאב וילנאי הגיע לגדולה בערי ישראל [ו' וילנאי, תל אביב-יפו]', טבע וארץ, ח, חוברת ד, עמ' 167-168.
- 241 *עבודות היער—החורש הארץ ישראלי, כליו ומוצריו, אדם ועמלו, 26 עמ' [כולל מס' 231, 233 לעיל; 243 להלן].
- 242 'ארבעים ואחת שנה בחיי הישוב בארץ' [על ספרו של ד"ר ב"צ גת], טבע וארץ, ח, חוברת ה, עמ' 205.
- 243 'שימושים בצמחי יער', טבע וארץ, ח, חוברת ז-ח, עמ' 274-283 [= העץ והאדם—לקט מאמרים, בית-ספר שדה כפר עציון, תשל"ה, עמ' 72-75].
- 244 'מדריך לבתי נכות בישראל', טבע וארץ, ח, חוברת ז-ח, עמ' 303.

- 278 'בדרך אשר הלכתי מאת ע' ברושי, הפועל הצעיר, לט (61),
חוברת 22, עמ' 28.
- *279 מבשרי הלחם—דרכי השימוש בדגנים וקטניות לפני הלחם
ולצדו, אדם ועמלו, 24 עמ'.
- Forerunners of Bread, Man and his Work*, 12pp. *280
- 1969
- 281 'להשגותיו של אברהם עץ הדר', טבע וארץ, יא, חוברת א,
עמ' 39.
- 282 אוצרות דגן תירוש ויצהר—מדריך לתמונה, אדם ועמלו, 4
עמ' [כלי חתימה].
- 283 'בית הנכות אדם ועמלו', דפים, מד, עמ' 26–27.
- 284 'חלומות ג'מל פחה והישוב העברי', קשת, מב, עמ' 170–182
[יצא כחוברת בהוצאת מכון אבשלום, 16 עמ'].
- *285 אוצרות דגן תירוש ויצהר, אדם ועמלו, 16 עמ'.
- 286 'חנטור, קאלש, פוסטה דייליג'נס', במחנה נחל, גיליון 208
(6), עמ' 4–5.
- 287 'טופוגרפיה לה' בירגר, מהדורה ד', טבע וארץ, יא, חוברת א,
עמ' 42.
- 288 'תחלופי מצוקה בימי מלחמת העולם הראשונה', טבע וארץ,
יא, חוברת ב, עמ' 83–88.
- *289 פרקי צפת—לקט מאמרים [מספונות וטבע וארץ]. מהדורת
מכון אבשלום, 68 עמ'; מהדורת בית ספר שדה הר מירון, 64
עמ' [כולל מס' 194, 204, 216, לעיל].
- 290 'The Last Days of the Yoke in Israel', *Narodopisny*
Vestnik Ćecoslovensky (Bulletin D'ethnographie
Tchecoslovaque), III–IV, pp. 79–95
- 291 *Survey of Water Power Installations in Eretz Israel*
(Summary), *Man and his Work*, V pp.
- 292 'Watermills in Eretz Israel and their Contribution to
Water Power Technology', *Transaction of the 2*
International Symposium on Molinology, [Lyngly]
Denmark, pp. 389–407
- 1970
- 293 'תמורות כלכליות במרחב בקעת אונו מימי הבית השני ועד
קום המדינה', אגן נחל אילון, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב,
עמ' 89–103.
- 262 'תולדות כלי העבודה—כלים ומיתקנים', במעלה, גיליון
22–21 (20.12.1967), עמ' 10.
- 263 'מוזיאון', אנציקלופדיה חינוכית, ג, עמ' 754–767.
- 264 'Man and his Work Museum, Tel Aviv', *Museum*
[UNESCO], XX, no. 1, pp. 49–50 [English], 50–51
[French]; Resumes in Spanish (V) and Russian (XII)
- *265 *The Origins of Industrialization in Eretz-Israel*
(*Man and his Work Series*), Aveshalom Institute,
20pp.
- 1968
- 266 'תולדות כלי העבודה—הפטיש הכלי הראשון', במעלה,
גיליון 1 (29.1.1968), עמ' 20.
- 267 'תולדות כלי העבודה—משפחת הפטישים הענפה', במעלה,
גיליון 2 (27.2.1968), עמ' 22.
- 268 'תולדות כלי העבודה—הכוח המפעיל את הפטישים',
במעלה, גיליון 3 (20.3.1968), עמ' 10.
- *269 מכון אבשלום—סיכומים מחמש עשרה שנות פעולה
(1952–1967), מכון אבשלום, 18 עמ' [כלי חתימה].
- 270 'העול ואחריתו', אדם ונוף בגליל—[קובץ] לזכרה של רחל
ידעיה, חיפה [חניטה], עמ' 84–90.
- *271 מאוכף לגלגל—לתולדות התחבורה בארץ לפני הרכב
המכאני, אדם ועמלו, 28 + 56 עמ'.
- 272 'נופי ישראל—ד' ניר, מדריך מסעות על פני ישראל', טבע
וארץ, י, חוברת ב, עמ' 129.
- 273 'ספר צפונות הנגב [לב' רותנברג]', טבע וארץ, י, חוברת ב,
עמ' 129.
- 274 'פינות במולדת [לא' חלמי]', טבע וארץ, י, חוברת ד, עמ'
268–269.
- 275 'בעקבות זאב וילנאי ביהודה ובשומרון' [ד"ר ז' וילנאי,
יהודה ושומרון—הגדה המערבית], טבע וארץ, י, חוברת ה,
עמ' 325–326.
- 276 'תעלה יבשתית יפו-סואץ', טבע וארץ, י, חוברת ה, עמ'
307–309.
- 277 'ארצו של נחל קדומים (ארץ קישון)', השדה, מת, חוברת ז,
עמ' 771–772.

1972
 310 נמל יפו בגאוחו בשקיעתו (1865–1965), מילוא, תל-אביב, 234 + 34 עמ'.
 311 חיי יום בארץ ישראל במאה הי"ט, עם הספר, תל-אביב, 372 עמ' [מהדורה שנייה—1976].
 312 * מיתקני שאיבה קמאיים, אדם ועמלו, 25 + 36 עמ' [מהדורה נוספת בפורמאט אלבומי לתערוכות ועירות].
 313 'מאה שנה לכביש יפירירושלים', טבע וארץ, יד, חוברת א, עמ' 11–16 [הופיע תחילה כחוברת בהוצאת מכון אבשלום].
 314 'נ' אביגד, בית שערים', טבע וארץ, יד, חוברת א, עמ' 38.
 315 'ארץ ישראל, י—ספר זלמן שזר', טבע וארץ, יד, חוברת א, עמ' 38.
 316 'גנזים מאירי עיניים (א' חיים, תעודות מן האוסף של א' אלישר)', טבע וארץ, יד, חוברת א, עמ' 39.
 317 'תערוכת צילומי נוף של ש"י שוויג', טבע וארץ, יד, חוברת א, עמ' 40.
 318 'כלי כתישה וטחינה קמאיים בארץ', טבע וארץ, יד, חוברת ב, עמ' 78–84.
 319 'ארבעים המסלולים של אורי דביר (לאן נטייל השבוע)', טבע וארץ, יד, חוברת ב, עמ' 85–86.
 320 'יוסף ברסלבי', טבע וארץ, יד, חוברת ד, עמ' 174–175.
 321 'טחינה בכוח בעלי חיים', טבע וארץ, יד, חוברת ה-ו, עמ' 221–225.
 322 'ספרי אב ובנו—יהושע דוד ילין', טבע וארץ, יד, חוברת ה-ו, עמ' 234–235.
 323 'ספר שני של זאב וילנאי על ירושלים העתיקה', טבע וארץ, יד, חוברת ה-ו, עמ' 236.
 324 * התשתית האנרגטית לתמורות במשק הארץ, אדם ועמלו, 48 עמ'.
 325 החקלאות בארץ ישראל בימי קדם [דפי רקע לביתן הישראלי בפלורידה של רוטרדאם בהולנד; עברית, אנגלית והולנדית], שגרירות ישראל בהולנד, 4 עמ' [בלי חתימה].
 326 מכון לידיעת הארץ ע"ש חיים אבשלום—סיכומי עשרים שנות פעולה (מאי 1952–אפריל 1972), מכון אבשלום, 23 עמ' [בלי חתימה].

294 'מיתקני האיסוס וכלי קיבול למוזנות', טבע וארץ, יב, חוברת א, עמ' 24–[48].
 295 'אנציקלופדיה של יחיד: אריאל—אנציקלופדיה לידיעת א"י מאת ד"ר ז' וילנאי', טבע וארץ, יב, חוברת ו, עמ' 297–298.
 296 'מומרה ומגל', ספר יוסף ברסלבי, החברה לחקר המקרא, ירושלים, עמ' 325–333.
 297 מיתקני אפיה וכליהם—מדריך קצר לתערוכה, אדם ועמלו, 4 עמ'.
 298 'הצעה לניצול מי הירקון לפיתוחה של סביבת יפו בימי מלחמת העולם הראשונה (תכניתו של גדליה וילבושביץ)', שמה"א, יב, עמ' 12–19.
 299 'מוצרי חברון (מלאכות, אומניות ותעשיות)', ספר חברון, כתר, ירושלים, עמ' 83–89.
 300 'The Last Project of the Turkish Period for Utilizing the Yarkon Waters (The G. Wilbushevich Sceme for Developing the Jaffe Region, 1917)', *MHB*, XII, pp. 16–27.

1971

301 'מיתקני אפייה וכליהם', מיתקני אפייה וכליהם [קובץ], אדם ועמלו, עמ' 7–29.
 302 'שרירי אדם ובהמה כמקור כוח [מדריך בתערוכה]', אדם ועמלו, 4 עמ' [בלי חתימה].
 303 'הצלבנים בארץ הקודש', טבע וארץ, יג, חוברת ד, עמ' 198–199.
 304 'מוזנם של קדמונינו', קדמוניות, ד, עמ' 33–34.
 305 * הרמה, נשיאה והסעה בכוח אדם, אדם ועמלו, 11 עמ'.
 306 'יפו—התקופה החדשה', האנציקלופדיה העברית, כ, עמ' 66–68.
 307 'כפר סבא', האנציקלופדיה העברית, כ, עמ' 1007–1008.
 308 מיתקן הכוח על נהר התנינים [חומר רקע שהוגש לעיתונות על-ידי החברה להגנת הטבע בקשר לאתור מיקומה של תחנת-הכוח בסביבת חדרה-זכרון-יעקב], 2 עמ' [בלי חתימה].
 309 * תוזנות כלכליות בקרב הישוב היהודי הישן, קשת, נא, עמ' 102–124.

- 341 'אבטיחים במשק הארץ עד קום המדינה', מרחבים, א, עמ' 80-91.
- 342 'נס ציונה', האנציקלופדיה העברית, כה, עמ' 242-243.
- 343 'האדם מול ישימון' [על פאתי מדבר לר' ניר], מרחבים, א, עמ' 128-129.
- 344 'הגורם היהודי בתהליכי קדם—התיעוש בארץ, שלם, א, עמ' 481-499.
- 345 *Primitive Water-Lifting Devices and Installations in Eretz-Israel, Man and his Work*, 28 + 36pp. 1973
- 330 'מכון אבשלום ומחיאון אדם ועמלו', [בסקירת] המרכז לתרבות ולחינוך, ינואר 1970—ספטמבר 1973, עמ' 41-44 [בלי חתימה].
- 331 המקנה במשק [תערוכה אחרונה בבית א' לוינסון], אדם ועמלו, 4 עמ' [בלי חתימה].
- 332 'לתולדות תעשיית אריגי צמר בשאלוניקי', ספונות, יד, עמ' קמז-קסח.
- 333 'הרובע היהודי בירושלים העתיקה', פרקים בתולדות הישוב היהודי בירושלים, א, עמ' 9-43.
- 334 'תמורות בדרכי לימודה והקנייתה של ידיעת הארץ, חנוך סבירוני—קובץ לזכרו, המרכז לתרבות, עמ' 77-85.
- 335 'תמורות בנופי הארץ בין תש"ח לתשל"ג', טבע וארץ, טו, חוברת ד, עמ' 168-172.
- 336 'מלונה, סוכה ומגדל', בית מקרא, יח, עמ' 212-220.
- 337 'Water Power in Traditional Sugar and Olive Oil Production in the Land of Israel', *Transaction of the Third Symposium, The International Molinological Society*, Netherlands, pp. 175-183
- 1974
- 338 [הביא לבית-הדפוס], חרושת המעשה—קובץ לתולדות התעשייה בארץ לזכר מפעלו של נחום וילבוש חלוץ התעשייה העברית החדשה, מילוא, תל-אביב, 213 עמ' [כולל מס' 339, 340, להלן].
- 339 'ראשית ההגשמה—מחדיד אל עתיד; יחמות טכניות וכלכליות [של נ' וילבוש]', חרושת המעשה [לעיל, מס' 338], עמ' 19-42.
- 340 'התפתחות התעשייה בארץ ישראל', חרושת המעשה [לעיל, מס' 338], עמ' 169-213.
- 341 'אבטיחים במשק הארץ עד קום המדינה', מרחבים, א, עמ' 80-91.
- 342 'נס ציונה', האנציקלופדיה העברית, כה, עמ' 242-243.
- 343 'האדם מול ישימון' [על פאתי מדבר לר' ניר], מרחבים, א, עמ' 128-129.
- 344 'הגורם היהודי בתהליכי קדם—התיעוש בארץ, שלם, א, עמ' 481-499.
- 345 *Primitive Water-Lifting Devices and Installations in Eretz-Israel, Man and his Work*, 28 + 36pp. 1975
- 346 'אסופת מחקרים בידיעת הארץ [מכתביו של ד"ר נתן שלם ז"ל]', טבע וארץ, יז, חוברת ב, עמ' 97-98.
- 347 'נסיון "להלאים" את מפעלי החינוך של כ"ח', נופים, א, עמ' 42-46.
- 348 'בפאת הלקט' [דברי פתיחה], גשרי הירדן—לקט מקורות עבריים של יהודה ליש ז"ל [אפיקים, 2 עמ'].
- 349 'זכרונות ראשונים (של י' ברסלבי ז' וילנאי)', נופים, א, עמ' 47-49.
- 350 'ספרה של הצברית הקטנה—ציונה בת ירושלים', נופים, ב, עמ' 69-72.
- 351 'האבטיחים במשק הארץ מאז קום המדינה עד היום', מרחבים, ב, עמ' 89-97.
- 352 'מורה דרך לכתובה גיאוגרפית', מרחבים, ב, עמ' 132-133.
- 353 'זאב וילנאי על עצמו', טבע וארץ, יז, חוברת ד, עמ' 199.
- 354 [קטע מתוך] חברים מספרים על בצלאל שחר, דפים, סו, עמ' 23-24.
- 355 'בריכות הרמה כמיתקן יחודי של ארץ ישראל', הקונגרס הארכיאולוגי השלישי בישראל, תקצירי הרצאות, ירושלים, עמ' 49.
- 356 'ספורים בירושלים וסביבותיה בקיץ 1842', טבע וארץ, יז, חוברת ד, עמ' 199-200.
- 357 'The Influence of Western Technology on the Economy of Palestine during the Nineteenth Century', *Studies on Palestine during the Ottoman Period*, The Hebrew University Institute of Asia and Africa Studies and Yad Ben-Zvi, Jerusalem, pp. 485-494

- 373 'לגורלה של יזמה אחח (בית סביבתנו של החוג לידיעת הארץ בתל אביב—שלושים שנה להקמתו)', נופים, ה, עמ' 78-82.
- 374 'מקורות נבחרים לגיאוגרפיה של ארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי', מחקר וכתיבה—מדריך למקורות למיפוי ולכלי עזר בגיאוגרפיה לא' שמואלי, נ' קדמן וד' יהב, גומא, תל-אביב, נספח ד, עמ' 142-146.
- 375 'הדואג להשכלת המונים', דברים על בצלאל שחר ולזכרו, בעריכת נ' תמיר, עמ' 40-41.
- 1977
- 376 'ירושלים של תמול שלשום לעין היום' [מבוא], יעקב יהושע, ירושלים של תמול שלשום, ראובן מס, ירושלים, עמ' 9-12.
- 377 'תמורתם של מגורשי ספרד לקידום טכנולוגי ותעשייתי באימפריה העות'מאנית', אוניברסיטת חיפה, ימי עיון בנושא חקר יהדות ספרד וארצות האיסלם ומורשתם, תקצירי הרצאות, עמ' 18.
- 378 'מכוח השריר ועד הטורבינה [סידרה]—אדם כמקור כוח', לדעת, ז, חוברת ו, עמ' 6-9.
- 379 'מכוח השריר ועד הטורבינה [סידרה]—כוחם של בעלי-חיים', לדעת, ז, חוברת ח, עמ' 10-14.
- 380 'איתני תמול—שרידי עבר נשכחים', סלעית, ה, חוברת ח, עמ' 6-7.
- 381 'טכנולוגיה חקלאית כתמורת העתים—בעקבות חיסול האורווה במקוה ישראל', נופים, ז, עמ' 46-48.
- 382 'בדרך אל הערים' [על ספרו של א' אפרת, ערים ועירי בישראל], נופים, ז, עמ' 49-50.
- 383 'קתדרה בתולדות ארץ ישראל וישובה', נופים, ז, עמ' 51-52.
- 384 'משה בקשט', נופים, ז, עמ' 53-54.
- 385 'מרדכי דינבורג', נופים, ז, עמ' 55-56.
- 386 'חזקן ושברו—משנת ד"ר זליג סוסקין ונהריה בגלגוליה', נופים בגליל המערבי—קובץ מחקרים גיאוגרפיים, החוג לידיעת הארץ בגליל המערבי והחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת תל-אביב, עמ' 81-102.
- 387 'מכוח השריר ועד הטורבינה [סידרה]—כוח המים והשימוש בו; כוח הרוח ודרכי ניצולו', לדעת, ז, חוברת ט-י, עמ' 13-19.
- 'The Way to Bread—The Example of the Land of Israel', *Tools and Tillage* [Denmark], II, no. 4, pp. 228-241
- 1976
- 359 אדם ועמלו—אטלס היסטורי לתולדות כלי העבודה ומיתקני הייצור בארץ, ירושלים, XVI + 256 עמ'.
- 360 'על הגורן בליל לבנה—סיפורי ארץ ישראל ששמע זאב ענר', נופים, ד, עמ' 61-62.
- 361 'כך הבעירו אש בארצנו', סלעית, ד, חוברת ח, עמ' 20-21.
- 362 'תעשיות האריגים של צפת', עתמול, ב, גיליון 3 (5), עמ' 3-5.
- 363 'תמורות בשאיבה מבארות כבסיס ל"מהפכת המים" בישראל', כנס חצי יובל, המחלקה לגיאוגרפיה ב[אוניברסיטה העברית] ירושלים, תקציר הרצאות שנישאו בכנס, עמ' 107-110.
- 364 'נופים של המאה שעברה', טבע וארץ, יח, חוברת ב, עמ' 90-91.
- 365* גידול כותנה בארץ (תולדות ותמורות), אדם ועמלו, 36 עמ' [הופיע גם כחוברת מיוחדת של נופים, ג].
- 366 'המלאכה והתעשייה היהודית בירושלים לפני קום המדינה—משלהי התקופה העות'מנית ועד תום המאנדאט הבריטי', פרקים בתולדות הישוב היהודי בירושלים, ב, עמ' 266-285.
- 367 'צבי אילן, בקעת הירדן ומדבר שומרון', נופים, ד, עמ' 59-60.
- 368 'פעלו של גרשן גפנר—מחלוצי החקלאות המודרנית בישראל', נופים, ה, עמ' 27-36.
- 369 'כשהארץ היתה זבת סוכר', עתמול, ב, גיליון 2 (10), עמ' 19-21.
- 370 'ליאון שטיין מחולל מהפכה חקלאית-תעשייתית בארץ (במלאות חמישים שנה לפטירתו)', שמה"א, יז-יח, עמ' 76-79.
- 371 'הספר הצברי הראשון (מרים הרי, בת ירושלים הקטנה)', טבע וארץ, יח, חוברת ד, עמ' 185-186.
- 372* 'החייאת גידול החיטה בארץ, אדם ועמלו, 36 עמ' [הופיע כחוברת מיוחדת של נופים, ו].

107-109, 111, 113, 124, 130, 157, 181, 181א, 183, 199, 204, 215, 216, 220, 221, 222, 223, 228, 235, 239, 257, 258, 281, 284, 289, 293, 296, 298, 300, 311, 318, 322, 329, 333, 335, 339, 340, 342, 347, 348, 357, 366, 376, 377, 386, 394

תולדות התרבות החומרית בארץ — טכנולוגיה, תהליכי-יצור, כלים ומתקנים 37, 136, 143, 144, 152, 159-161, 165, 167, 171, 174, 181א, 183, 194, 199, 203, 209, 211, 212, 218, 219, 221, 222-223, 231, 233, 235, 237, 239, 241, 241, 250, 250א, 254, 261, 262, 265-268, 270, 271, 279, 280, 285, 286, 288, 290-292, 294-301, 305, 308-310, 312, 313, 318, 321, 324, 325, 328, 329, 332, 336, 337, 339-341, 344, 345, 351, 355, 357-359, 361-363, 365, 368-370, 372, 377-381, 387-389, 390, 393, 395

המזרח התיכון — אגן הים התיכון 3, 251, 276, 332
בתי נכות ותערוכות (להוציא בית סביבתנו — אדם ועמלו) 81, 131, 156, 213, 263, 317, 325

בית סביבתנו — אדם ועמלו ותערוכותיהם 24, 47, 50, 118, 123, 141, 156, 174, 176, 178, 181, 192, 193, 195, 199, 205, 206, 208, 219, 222, 226, 246-248, 253, 255, 264, 282, 283, 297, 302, 328, 337, 373

תאריכים ואירועים 33, 188, 260
אישים 87, 90, 101, 114, 122, 137, 139, 146, 150, 162, 186, 187, 189, 320, 354, 368, 375, 384, 385

רישום עבודה וחלוקתה 1, 2, 5, 6, 18, 34, 39, 59, 76, 78, 84, 103, 105, 106, 108, 112א, 115, 123א

סקירות (ספרים, מפות ותערוכות) 11-14, 17, 35, 41, 45, 46, 51, 71, 91, 94-98, 116, 117, 120, 121, 125-127, 129, 132-134, 138, 144-146, 148, 149, 151-154, 157-159, 163, 164, 166, 168-170, 172, 173, 175, 184, 185, 197, 198, 199, 201, 202, 210, 215, 228, 230, 232, 234, 242, 244, 245, 252, 272-275, 277, 278, 287, 303, 304, 314, 316, 319, 322, 323, 343, 346, 349, 350, 352, 353, 356, 360, 364, 367, 382

שוונות 72, 86, 119, 229, 249, 281

388 'מלאכות ותעשיות מסורתיות ביהודה ושומרון', יהודה ושומרון, עמ' 147-158.

389 'הזית ותעשית הזית ביהודה ובשומרון בתמורות העתים', יהודה ושומרון, עמ' 203-209.

390 *מהפכת המים, מכון אבשלום ובית נכות אדם ועמלו, הוצאת מילוא, 32 עמ'.

391 *מבהמה למכונה, מכון אבשלום ובית נכות אדם ועמלו, הוצאת מילוא, 32 עמ'.

392 'לויטה מעקרון בונה מקצרה מעץ וברזל', עתמול, ב, גיליון 6 (14), עמ' 9-11.

393 'איתני תמול—כוח הבהמות הרוח והמים', סלעית ה, חוברת 10, עמ' 26-28.

394 'סחרה הימי של עזה בראשית המאה העשרים', קתדרה [בדפוס].

395 תמורות בחקלאות הארץ: 1875-1975, מכון אבשלום ובית נכות אדם ועמלו, הוצאת מילוא, 248 עמ' (כולל מס' 341, 351, 365, 372, 390, 391).

מפתח הביבליוגרפיה

ספרים 113, 142, 196, 224, 225, 238, 310, 311, [338], 359, 390

ידיעת הארץ — הלכה ומעשה 23, 24, 32, 44, 47-49, 62, 63, 67, 68, 70, 72-75, 77, 80-82, 92, 93, 110, 112, 118, 128, 140, 167, 179, 180, 182, 191, 200, 205, 210, 212, 214, 217, 236, 257, 258, 281, 284, 286, 293, 296, 298, 300, 311, 318, 326, 333, 335, 339, 340, 347, 348, 357, 377

הארץ — נופיה, גלילותיה ואתריה (גיאוגרפיה, טבע, כלכלה, היסטוריה, גיאוגרפיה היסטורית, ארכיאולוגיה) 4, 7, 10-15, 16, 19, 32, 33, 36-40, 42, 52-56, 58, 60, 61, 66-69, 71, 72, 79, 83, 85, 89, 99, 102, 104,